
МОЛОДІЖНИЙ СИМПОЗІУМ З ІСТОРІЇ НАУКИ І ТЕХНІКИ «ПРІОРИТЕТИ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ»

13—14 квітня 2017 р. всьоме відбувся Молодіжний симпозиум з історії науки і техніки «Пріоритети української науки», спрямований на популяризацію наукових знань та їх історії, у якому брали участь студенти, аспіранти, молоді вчені, викладачі та науковці з Києва, Дніпра, Харкова, Одеси, Черкас, Миколаєва, Тернополя, Херсона, Бердянська, Полтави, Житомира, Кропивницького, Павлограда.

Симпозиум проводився в межах Всеукраїнського фестивалю науки та складався з 2 конференцій. 13 квітня 2017 р. відбулася XV Міжнародна молодіжна науково-практична конференція «Історія розвитку науки, техніки та освіти» за темою «Гуманістичний зміст технологічного світу», організована фізико-математичним факультетом Національного технічного університету України (НТУУ) «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Науково-технічною бібліотекою ім. Г.І. Денисенка, Державним політехнічним музеєм при НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», Радою молодих учених при МОН України та Інститутом досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України.

На симпозиумі обговорювались такі питання: історичні аспекти розвитку фізико-математичних і технічних наук в Україні та світі, внесок учених та інженерів України в світову науку і техніку, значення історії науки і техніки для патріотичного виховання студентства, роль особистості в науці, наукові та науково-технічні школи, впровадження історико-наукових досліджень та учбових курсів у вищу школу, роль технічних університетів у розвитку науки та технічної освіти, методологія викладання фізико-математичних наук. Такий тематичний спектр дозволяє сформувати науковий світогляд молоді людини та поглибити її інтерес до вивчення фахових дисциплін.

Особливе зацікавлення присутніх викликали доповіді професора Національного університету Каліфорнії (США) Н. Сердюкової «Взаємозв'язок між поколіннями в науці та освіті»; канд. біол. наук, професора Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління В.І. Назаренка та студентки НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського» Д.О. Ладановської

«Внесок В.І. Вернадського та В.В. Ковальського у розвиток біогеохімії»; асистентки Ю.С. Овчаренко та студентки А.І. Кізілової (НТУ «ХПІ») «Науковий доробок академіка Є.Я. Хруслова»; старшого викладача А.М. Цюпи, студентів Д.В. Новікова та М.В. Азарова (НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського») «Розробка та будівництво суднових парових машин на київському заводі «Ленінська Кузня»; доцента Т.В. Скубійта, студента В.Г. Бабчук (НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського») «Клімат майбутнього»; доцента Н.О. Якуніної і студентів Ю.В. Велітченко та Є.І. Кравченко (НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського») «Динаміка дзиги Томсона та кельтського каменю»; доцента Ф.М. Гарєєвої та студента В.В. Терещук (НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського») «До історії викладання лекцій»; професора Б.А. Суся, курсантів В.О. Пекарського та О.О. Самойленка (Військовий інститут телекомунікації і інформатизації) «Експериментальне підтвердження корпускулярної природи явища дифракції».

Наступного дня 14 квітня 2017 р. відбулася XXII Всеукраїнська конференція молодих учених-істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів за темою «Шляхи відродження науки України», яку організували Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України, Українське товариство істориків науки, Рада молодих учених при МОН України, Центр досліджень з історії науки і техніки ім. О.П. Бородіна Державного економіко-технологічного університету транспорту, Центр пам'яткознавства НАН України та Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, Державний політехнічний музей, Інститут біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України, Меморіальний музей О.В. Палладіна, Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

На конференції розглядалися такі питання: використання історичного досвіду фундаментальної науки України для відродження національної науково-технологічної сфери, дослідження в галузі природничих та технічних наук в Національній академії наук України як науковий супровід технологічних галузей, роль інновацій у розбудові України, пріоритетні напрями науково-технологічного розвитку України, гуманістичний зміст сучасних мегатехнологій, суспільна мотивація інтелектуальної праці, історія популяризації науки та музеєзнавство, інституціалізація вітчизняної науки, методологія історії науки й техніки, історія науки і техніки як складова історії культури, історична біографістика вчених та організаторів науки.

На урочистому відкритті конференції виступили докт. іст. наук, провідний науковий співробітник відділу історії та соціології науки і техніки ІДТПН ім. Г.М. Доброва НАН України А.С. Литвинко; докт. біол. наук, професор, голова Центру досліджень з історії науки і техніки ім. О.П. Бородіна Державного економіко-технологічного університету транспорту О.Я. Пилипчук; докт. техн. наук, професор, провідний науковий співробітник Центру пам'яткознавства Л.О. Гріффен; докт. фіз.-мат. наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту фізики НАН України, віце-президент Українського фізичного товариства В.А. Шендеровський; докт. іст. наук, професор, завідувач кафедри історії науки і техніки Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» В.М. Скляр; канд. екон. наук, член Ради молодих учених при МОН України О.С. Вашуленко.

Значне зацікавлення аудиторії викликали пленарні доповіді докт. екон. наук, провідного наукового співробітника Інституту досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України В.М. Головатюка «Інноваційний розвиток України в контексті європейської інтеграції», а також канд. іст. наук, докторанта Інституту досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України О.В. Фірсова «Нові відомості про видатного

конструктора та винахідника Б.Г. Луцького», після закінчення якої відбулися презентація та перегляд науково-популярного фільму про цього талановитого інженера — вихідця з України.

Серед ґрунтовних виступів на секційних засіданнях відзначимо доповіді Р.Я. Ріжняка «П.Г. Холявенко — організатор навчального процесу та науки на фізико-математичному факультеті Кіровоградського педінституту (1934—1962 роки)» (Кіровоградський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка, м. Кропивницький); О.Г. Луговського «Джерела з історії космонавтики 50—60-х років ХХ ст.» (Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України); О.В. Живаги «Організації з популяризації науки: аспекти діяльності (світовий контекст)» (Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України); Т.Г. Косско «Патентні підрозділи наукових установ Національної академії наук України» (Центр інтелектуальної власності та передачі технологій НАН України); О.С. Василюка «Формування Б.Є. Патона як наукового керівника нового типу (60—80-ті рр. ХХ ст.)» (Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України); К.С. Гуліної та С.С. Ткаченко «Сонячне вітрило» (Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»); Н.О. Кузьменко «Зародження радіолокаційних спостережень метеорів у Харківському політехнічному інституті» (Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»); І.Ю. Ляшуги «Формування еталонної бази в Національному науковому центрі «Інститут метрології» (Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»); Г.Г. Михайленко «Участь О.І. Неровецького у роботі постійної окружної технічної наради у Харкові» (Державний економіко-технологічний університет транспорту, Київ); О.М. Підкошаної «Внесок М.С. Стрілецького (1885—1967) у розвиток металевих конструкцій та мостів» (Державний економіко-технологічний університет транспорту, Київ); В.В. Татарчука «Уточнені дані з історії створення першого серійного пасажирського літака в Україні К-1 (до 130-річчя з дня народження авіаконструктора К.О. Калініна)» (Державний політехнічний музей при Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»); Н.О. Пасічник «Викладання законів казенного управління в юридичному ліцеї князя Безбородька» (Кіровоградський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка, м. Кропивницький); О.Р. Фесовця «Наукова та громадянська позиція інженера Соковича на тлі політичного розгрому теорії «предела» (Публічне акціонерне товариство «Українська залізниця»).

Традицією симпозіуму є проведення фахової екскурсії для його учасників. Цього року відбулася екскурсія до Національного гербарію НАН України, проведена його куратором, канд. біол. наук Н.М. Шиян. Такі заходи стимулюють залучення молоді до науки, формування у неї навичок дослідницької роботи й наукового світогляду, патріотизму.

А.С. ЛИТВИНКО,

доктор історичних наук,

провідний науковий співробітник

*ДУ «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу
та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України»*

*Л.П. Пономаренко, кандидат фізико-математичних наук,
доцент Національного технічного університету України*

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ХРОНІКА НАУКИ І ТЕХНІКИ

6 лютого 2017 — Журнал «Nature» повідомив про одержання вперше стабільної синтезованої сполуки гелію — Na_2He .

9 лютого 2017 — Дослідники з японського Національного інституту прогресивної промислової науки і технології повідомили про створення мініатюрного робота-дрона розміром з бджолу, який може запилювати квіти.

11 лютого 2017 — Фізики з Національної прискорювальної лабораторії ім. Е. Фермі (США) відкрили новий вид тетракварка — $X(5568)$, який містить в собі чотири кварки з різними квантовими ароматами.

14 лютого 2017 — У Китаї вчені виявили скам'янілі рештки диноцефалозавра з ембріоном у черевній порожнині. Відкриття свідчить, що живородіння на Землі виникло на 50 млн років раніше, ніж вважалося донині.

15 лютого 2017 — Індія встановила світовий рекорд за кількістю штучних супутників, запущених за допомогою однієї ракети, відправивши одночасно в космос 104 супутника. Всі вони, крім трьох, вироблено в інших країнах, 96 належать американським компаніям. Запуск ракети відбувся з космічного центру ім. Сатіша Дхавана, розташованого на острові Шрихарикота в Бенгальській затоці.

22 лютого 2017 — Вчені з NASA повідомили про виявлення за допомогою космічного телескопа Хаббла у зорі TRAPPIST-1 семи планет розміром із Землю, на трьох з яких умови можуть бути придатними для існування життя.

7 березня 2017 — Ракета-носіє «Вега» з українським двигуном вивела на орбіту другий супутник спостереження Європейського космічного агентства. Надає інформацію для сільського та лісового господарства.

28 березня 2017 — НАСА оголосила про план побудови у 20-х рр. пілотованої космічної станції на орбіті Місяця.

30 березня 2017 — Компанія Ілона Маска SpaceX вперше здійснила повторний запуск та повернення на землю ракети Falcon 9, яка вже побувала в космосі 8 квітня 2016 р. Після запуску ракета успішно приземлилася на плавучу платформу.

1 квітня 2017 — З Києва вирушила 22 українська антарктична експедиція на станцію «Академік Вернадський» у складі 12 вчених.